

C8953
NMR strukturní analýza
seminář

Informace o výuce + 1D ^1H -NMR

Martin Novák, Jan Novotný

323460@mail.muni.cz, 176003@mail.muni.cz

2. března 2016

Informace o výuce

Zápočet:

- ▶ Max. 2 neomluvené neúčasti
- ▶ Úspěšně napsaná půlsestrální písemná práce (spektra+teorie)
- ▶ Úspěšně odevzdaný projekt
- ▶ Úspěšně vyřešená spektra závěrečné úlohy

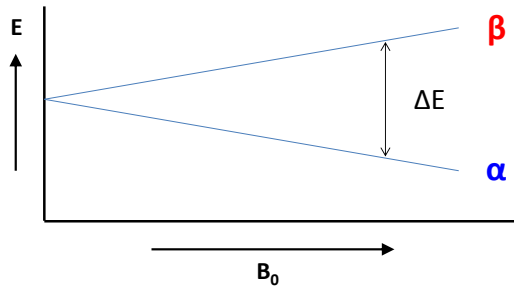
Studijní materiály:

<https://is.muni.cz/auth/el/1431/jaro2016/C8953/um>

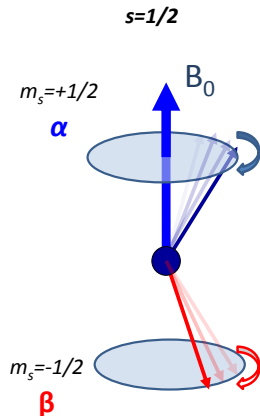
Odpovědníky:

<https://is.muni.cz/auth/el/1431/jaro2016/C8953/odp>

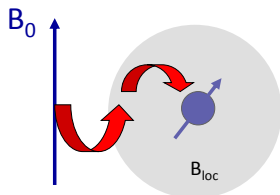
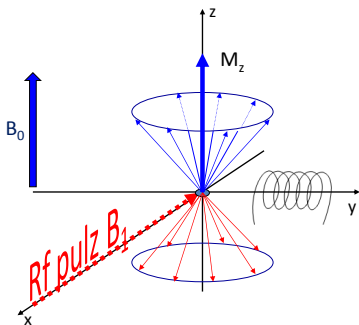
Rozštěpení energetických hladin

$$N_\alpha > N_\beta$$

Chování jaderného spinu po iradiaci RF pulzem

B_0 indukuje lokální mag. pole B_{loc} , které působí proti B_0

Jaderné stínění

Precesní frekvence:

Precesní frekvence ovlivněna stíněním jádra:

Chemický posun:

Definice relativní škály chemického posunu:

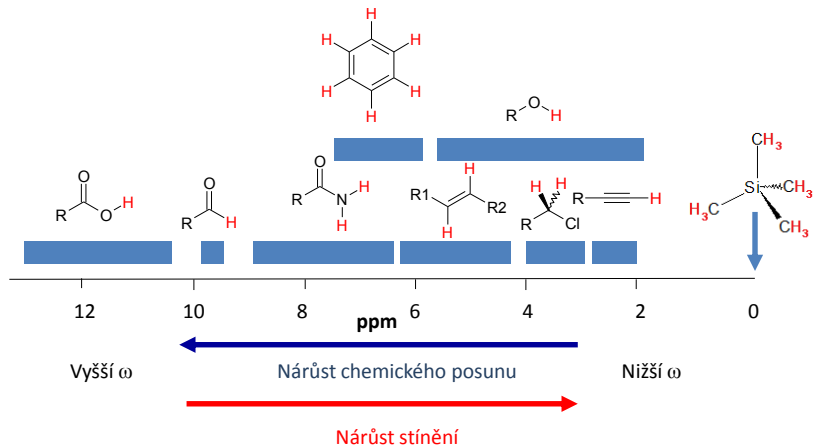
$$\omega = -\gamma B_0$$

$$\omega = -(1+\sigma)B_0$$

$$\delta = \omega - \omega_{ref}$$

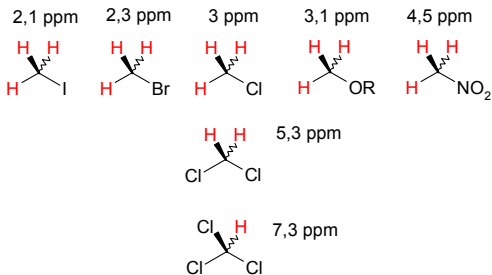
$$\delta = (\omega - \omega_{ref})/\omega_{ref} \cdot 10^6 \text{ ppm}$$

Charakteristické intervaly hodnot chemických posunů

Trendy v posunech

- ▶ Elektronegativita, indukční a mezomerní efekty substituentů
- ▶ Hybridizace
- ▶ Relativní pozice vůči kruhu, dvojité vazbě

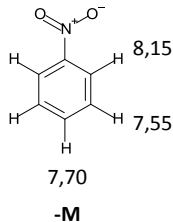
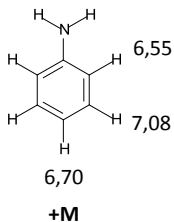
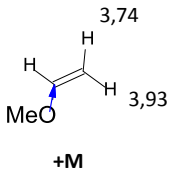
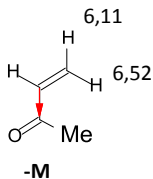
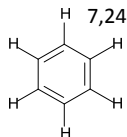
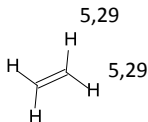
Substituenty s -I efektem

=N⁺R₂>-N⁺R₃>-NO₂>-NR₂
-SO₂R>-SO₃>-SOR>-SR
-F>-OR>-NR₂>-CR₃
-F>-Cl>-Br>-I
≡N>=NR>-NR₂
-C≡CH>-CH=CH₂>-CH₂-CH₃

Substituenty s +I efektem

-N-R>-O->S-
-C(CH₃)₃>-CH(CH₃)₂>-CH₂CH₃>-CH₃
kovy

Mezomerní efekt

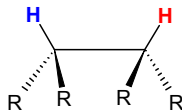
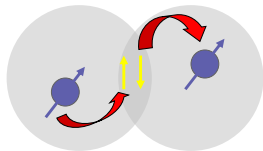
Substituenty s +M efektem:

-F, -Cl, -Br, -I, -OH, -OR, -NH₂, -NHR, -NR₂, -SH, -SR

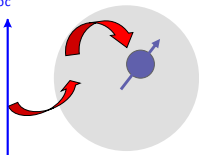
Substituenty s -M efektem:

-CH=O, -RC=O, -C(OH)=O, -C(OR)=O, -C(NH₂)=O, -NO₂, -SO₃H, -C≡N

Spin-spinová interakce, J -coupling

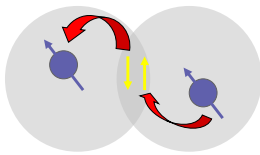

B_{loc}

H

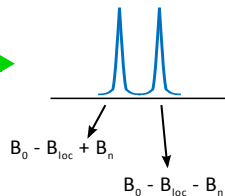
$B_0 - B_{loc}$

H

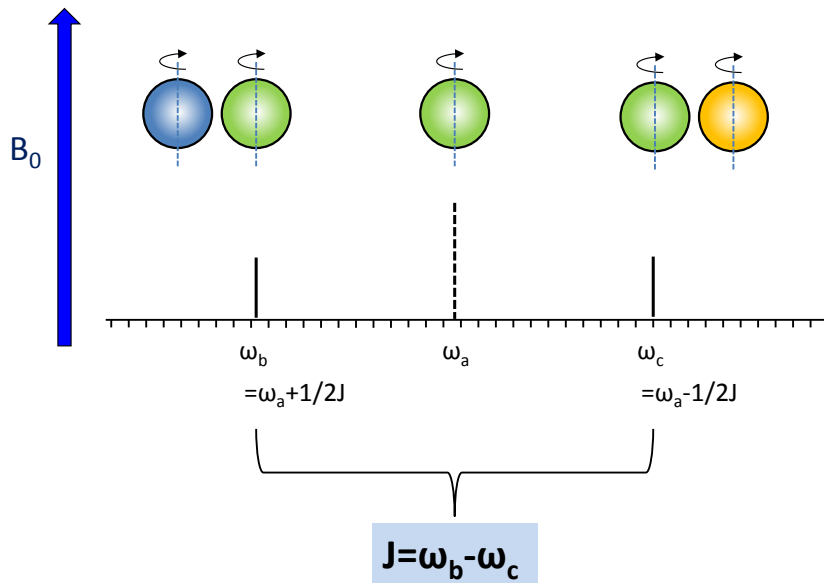
H

Jádro H: spin $\alpha \rightarrow -B_n$
spin $\beta \rightarrow +B_n$

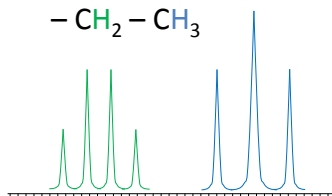

Interakční konstanta J

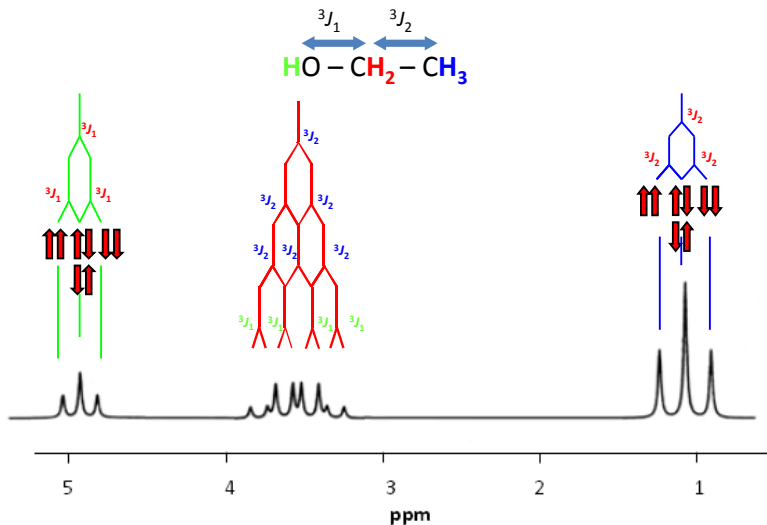
Interakční konstanta J

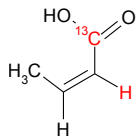
- ▶ Pro multiplicitu signálu jádra I se spinem $1/2$ platí:
 $m = n + 1$, $n =$ počet interagujících jader s jádrem I
- ▶ Intenzita čar multipletu se řídí Pascalovým trojúhelníkem

			1			
		1		1		
	1		2		1	
	1	3		3		1
	1	4	6	4	1	
1	5	10	10	5	1	

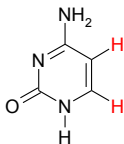
1D ^1H NMR spektrum

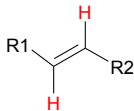
Hodnoty J -interakčních konstant

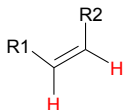
$${}^2J_{CH} = 3.1 \text{ Hz}$$

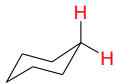
$${}^3J_{HH} = 12 \text{ Hz}$$

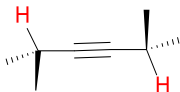
$${}^3J_{HH} = 13 - 18 \text{ Hz}$$

$${}^5J_{HH} = 7 - 12 \text{ Hz}$$

$${}^2J_{HH} = -12,5 \text{ Hz}$$

$${}^5J_{HH} = 2 - 3 \text{ Hz}$$

$${}^1J_{CH} = 125 \text{ Hz}$$

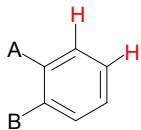

$${}^1J_{CH} = 160 \text{ Hz}$$

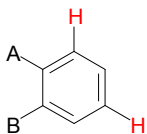

$${}^1J_{CH} = 250 \text{ Hz}$$

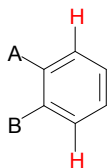
Hodnoty J -konstant - trendy

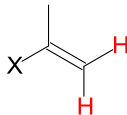
$${}^3J_{HH} = 7,5 \text{ Hz}$$

$${}^4J_{HH} = 1,5 \text{ Hz}$$

$${}^5J_{HH} = 0,7 \text{ Hz}$$

X=	Li	H	Cl	OMe	F
${}^2J_{HH}$ (Hz)	7,1	2,5	-1,4	-2,0	-3,2

1D ^1H NMR spektroskopie

- ▶ nejrychleji naměřené, nejvyšší citlivost
- ▶ u komplikovanějších systémů obtížná interpretace

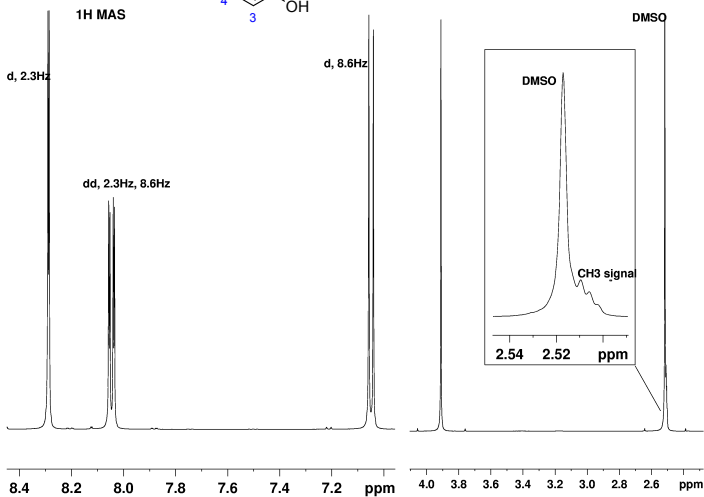
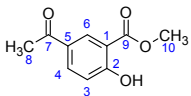
Všímáme si:

- ▶ polohy signálu (ppm)
- ▶ multiplicity (^2J , ^3J , ^4J)
- ▶ intenzity (integrálu)
- ▶ pološířky

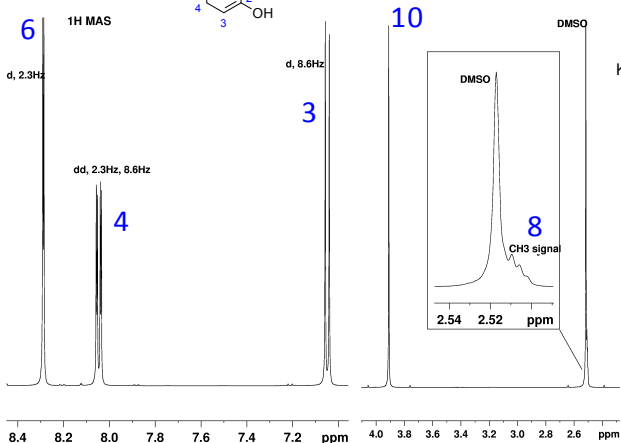
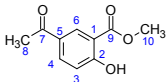
Bereme do úvahy:

- ▶ chemickou/magnetickou ekvivalenci
- ▶ enantiotopicitu/diastereotopicitu
- ▶ průměrování signálů (pohyb, chemická výměna)

1D ^1H NMR spektrum methyl-5-acetylsalicylátu

1D ^1H NMR spektrum methyl-5-acetylsalicylátu

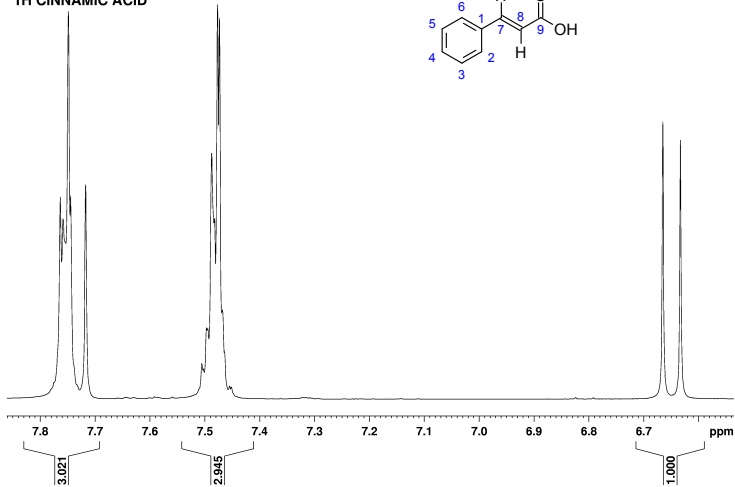
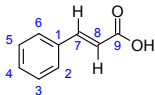
Komentář:

- ▶ dva singlety ve spektru - dvě izolované skupiny ve struktuře - CH_3 skupiny; **Met-8** v sousedství karbonylu nižší posun než esterový **Met-10**
- ▶ doublet doubletů (cca 8.0 ppm) - proton štěpený dvěma sousedními protony - **H-4**
- ▶ dva doublety v interakci s H-4 - na základě velikostí J -interakce: doublet s větší J -konstantou patří bližšímu protonu - **H-3**, menší J -konstanta - vzdálenější proton - **H-6**

1D ^1H NMR spektrum kyseliny skořicové

1H CINNAMIC ACID

1D ^1H NMR spektrum kyseliny skořicové

^1H CINNAMIC ACID

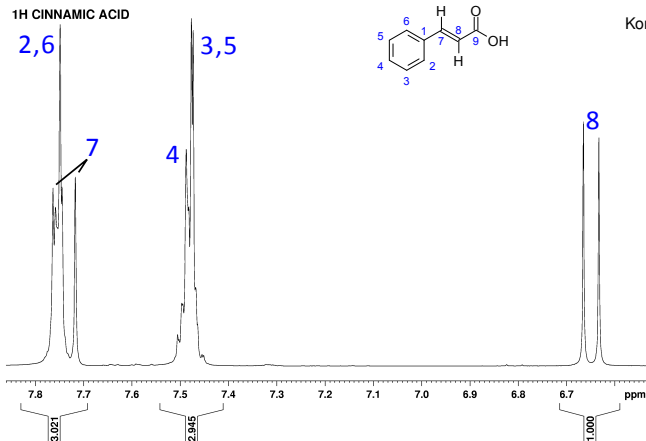
2,6

3,5

7

4

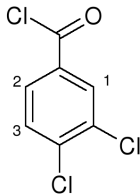
8

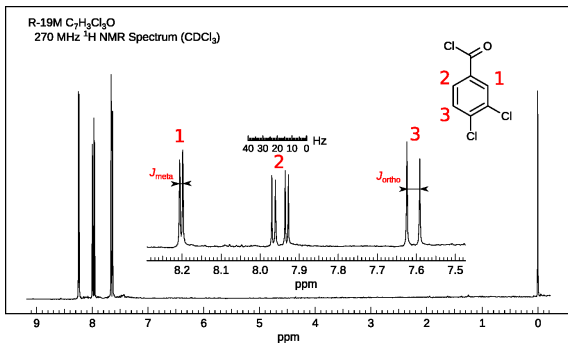
Komentář:

- ▶ **H-8** - doublet s velkým couplingem, oblast posunů protonů na dvojitě vazbě, integrál = 1
- ▶ **H-7** - doublet odpovídající couplingem doubletu H-8, odstíněn -M efektem karboxylu a v sousedství aromátu
- ▶ intenzivnější signál mezi 7.7 a 7.8 ppm dává po odečtu integrálu 3-1=2 protony - **H-2,6**, symetrické, vyšší posun díky -M efektu substituentu v *ortho* poloze na aromatickém kruhu
- ▶ signál s integrálem = 3 kolem 7.5 ppm - méně intenzivní signál - pouze jeden proton, vyšší posun díky -M efektu substituentu v *para* poloze - **H-4**; intenzivnější signál s nižším posunem - **H-3,5**

Načrtněte přibližnou podobu 1D ^1H NMR spektra následující molekuly

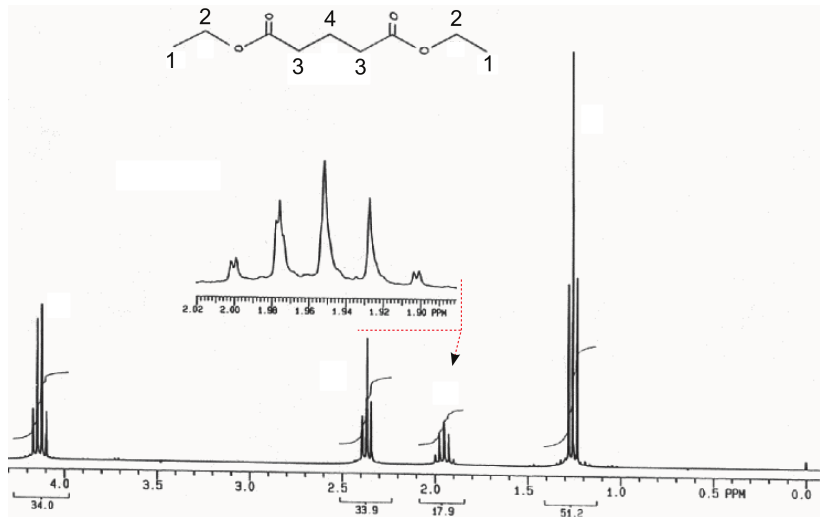
Načrtněte přibližnou podobu 1D ^1H NMR spektra následující molekuly

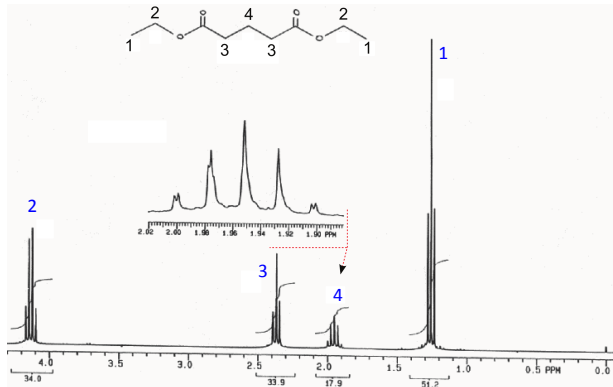
Komentář:

- ▶ **H-2** - *meta*- i *ortho*- interakce s H-1 a H-3 - doublet doubletů
- ▶ **H-1** - pouze *meta*- interakce s H-2 - menší coupling než **H-3** v *ortho*-interakci s H-2
- ▶ posun signálů závisí na výsledném efektu substituentů na aromatickém kruhu

1D ^1H NMR spektrum etylglutarátu

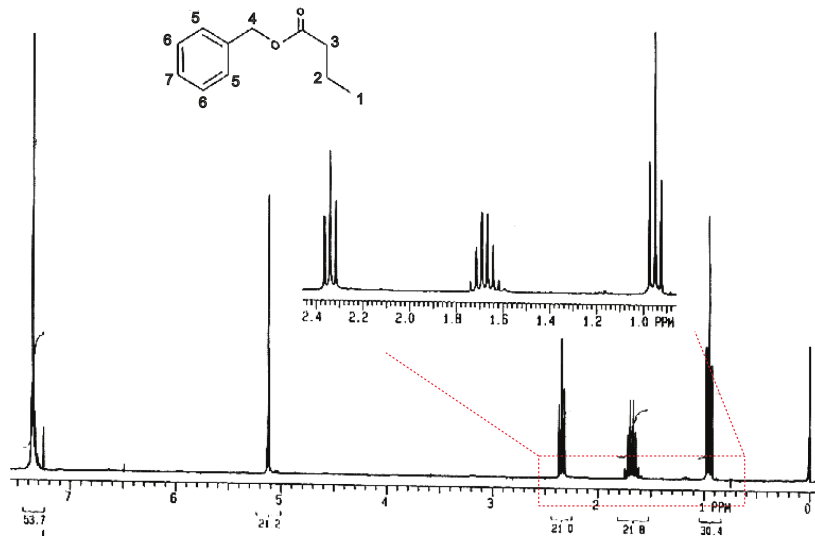
1D ^1H NMR spektrum etylglutarátu

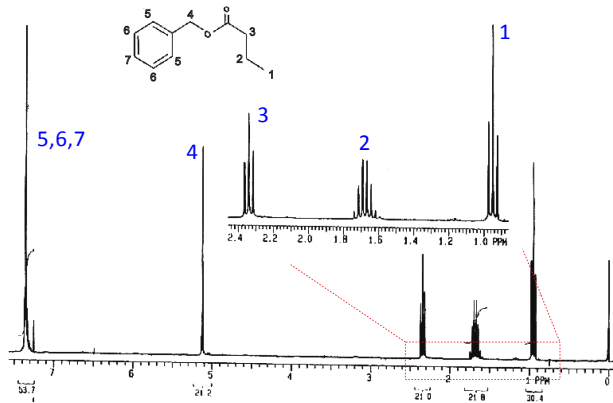
Komentář:

- ▶ symetrická molekula - ekvivalentní skupiny dávají jeden signál
- ▶ štěpení odpovídá pravidlu $n+1$
- ▶ integrály signálů odpovídají počtu protonů ve skupinách
H-1:H-2:H-3:H-4 v poměru 6:4:4:2
- ▶ posuny signálů závisí na chemickém okolí atomů

1D ^1H NMR spektrum benzylbutyrátu

1D ^1H NMR spektrum benzylobutyrátu

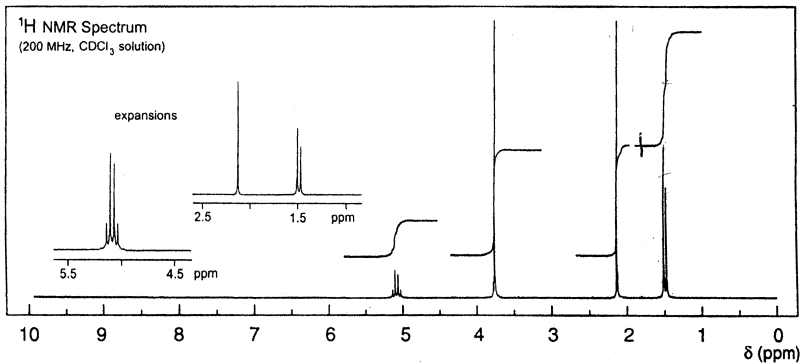
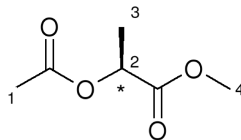

Komentář:

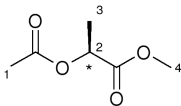
- ▶ nejvyšší posun - aromatický kruh, který je flexibilní - **H-5, H-6, H-7** dávají jeden signál, integrálově odpovídá pěti protonům
- ▶ nejnižší posuny - alifatický ocásek H-1, H-2 a H-3: **H-1** - integrálově tři protony, štěpen pouze H-2 na triplet; **H-2** - integrálově dva protony, štěpen jak H-1, tak i H-3 na triplet kvartetů, který je však vlivem podobných hodnot J -couplingů slity do sextetu; **H-3** - integrálově dva protony, štěpen H-2 na triplet
- ▶ **H-4** - integrálově dva protony, izolovaný signál - singlet, nejvyšší posun z alifatických protonů v důsledku sousedství karboxylu a aromátu

1D ^1H NMR - metyl 2-acetoxypropanoát

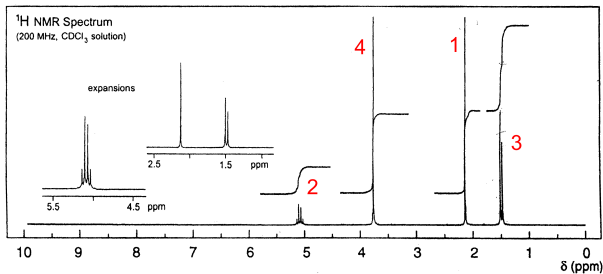

1D ^1H NMR - metyl 2-acetoxypropanoát

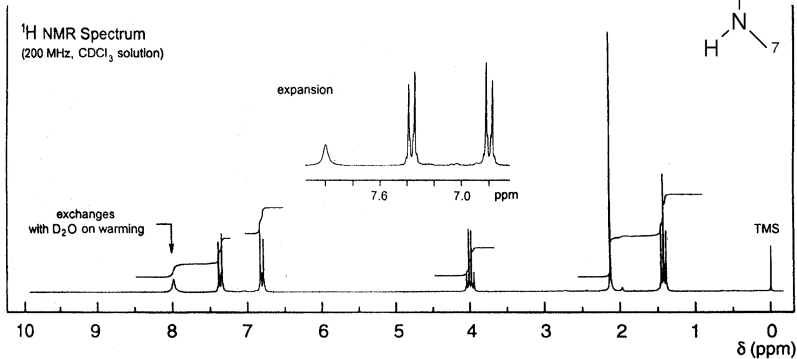
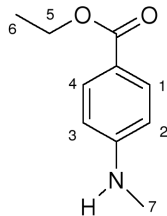

Komentář:

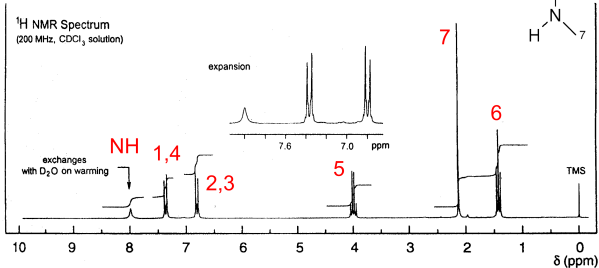
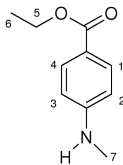
- ▶ nejnižší posun - metyl **H-3**, štěpen v důsledku sousedství stereogenního centra C-2
- ▶ další jediný štěpený signál - **H-2** - štěpen H-3 na kvartet, nejvyšší posun kvůli sousedícím karboxylům
- ▶ dva singlety - vyšší posun **H-4** v sousedství kyslíku na karboxylu; nižší posun - **H-1** v sousedství uhlíku na karboxylu
- ▶ "okometricky" integrály odpovídají počtu protonů

1D ^1H NMR - etyl 4-(methylamino)benzoát

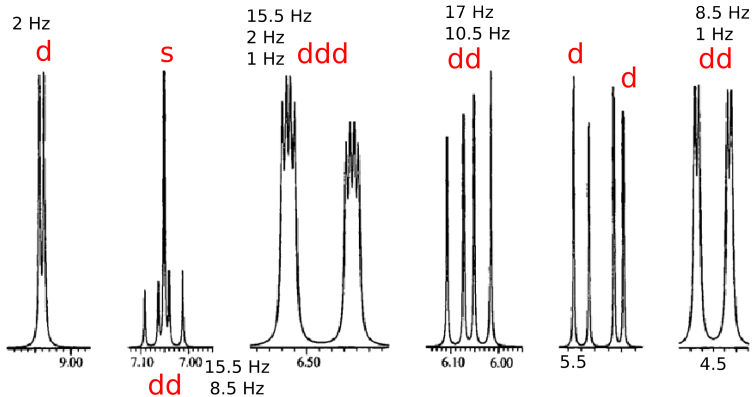
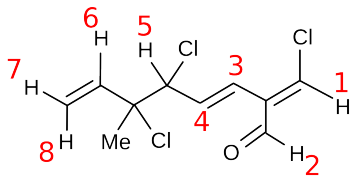
1D ¹H NMR - etyl 4-(methylamino)benzoát

Komentář:

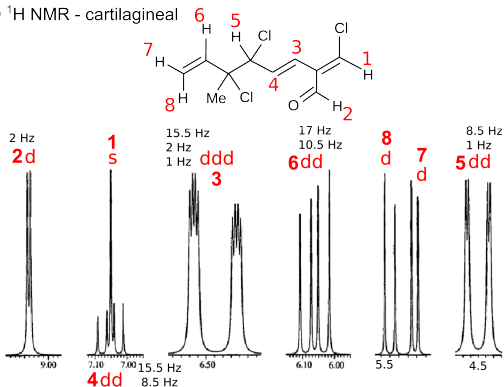
- ▶ nejvyšší posun - **NH**, málo intenzivní, široký signál kvůli jeho dynamické výměně se solventem, ve spektru je díky tomu, že jako solvent byl použit CDCl₃
- ▶ nejnižší posuny - alifatika - signál na 1.5 ppm štěpený na triplet - metyl **H-6** štěpen H-5; singlet kolem 2 ppm - metyl **H-7** - izolován, vyšší posun než H-6 díky dusíku; kvartet na 4 ppm - **H-5** - stěpen metylem H-6, nejvyšší posun díky kyslíku
- ▶ dva doublety v aromatické oblasti kolem 7 ppm - **H-1,4** a **H-2,3** - symetrické, posuny podle efektů obou substituentů na aromatickém kruhu

1D ^1H NMR spektrum - cartilagineal

1D ¹H NMR spektrum - cartilagineal

1D ¹H NMR - cartilagineal

Komentář:

- ▶ nejvyšší posun - **H-2** - proton na aldehydicke skupině, štěpen na doublet s hodnotou $J = 2$ Hz (nízká hodnota, relativně vzdálený partner)
- ▶ stejná $J = 2$ Hz patří doubletu doubletů kolem 6.5 ppm, s dalšími $J = 1$ Hz a $J = 15.5$ Hz - tři J -konstanty - tři partneři - **H-3**
- ▶ vysoká J -konstanta 15.5 Hz značí blízkého souseda - další signál se stejnou konstantou je doublet doubletů kolem 7 ppm - **H-4**
- ▶ poslední konstanta signálu na 6.5 ppm - $J = 1$ Hz - vzdálený partner k H-3: buď H-1 nebo H-5, stejnou J konstantu najdeme u doubletu doubletů na 4,5 ppm - dvě konstanty, dva partneři což H-1 nemá - tudíž signál na 4,5 ppm patří **H-5**

- ▶ pro kontrolu si všimněme, že oba multiplety H-4 i H-5 mají kromě interakce s H-3 i interakci s sebou navzájem ($J = 8.5$ Hz)
- ▶ jediný singlet ve spektru patří izolovanému **H-1**
- ▶ poslední nepřirazený doublet doubletů (6,1 ppm) musí patřit **H-6**, protože jako jediný z trojice H-6, H-7, H-8 má dva neekvivalentní sousedy - větší coupling pak patří interakci s **H-8** v *trans* poloze, menší coupling pochází s interakce s *cis* orientovaným **H-7**
- ▶ signál metylové skupiny není ve spektru vyobrazen

Příště:

1D ^{13}C -NMR spektra